

Beslutningsforslag nr. B 123. Fremsat den 16. april 1997 af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen)

Forslag til folketingsbeslutning

om dansk deltagelse i en multinational sikringsstyrke i Albanien

Folketinget meddeler sit samtykke til, at danske militære styrker stilles til rådighed for en multinational sikringsstyrke til indsættelse i Albanien efter bemyndigelse fra FN's Sikkerhedsråd under vilkår, hvor muligheden for at anvende magt foreligger. Styrken har til opgave at lette en sikker og hurtig levering af humanitær bistand og at bistå med at skabe sikre forhold for de internationale organisationers arbejde i Albanien.

Bemærkninger til forslaget

I. Flere måneders uro og demonstrationer som følge af økonomisk kollaps har udviklet sig til voldelige uroligheder og sammenbrud af lov og orden i Albanien. Specielt den sydlige del af landet terroriseres af kriminelle bander uden nogen central styring. De eksisterende politimyndigheder har ikke kontrol med situationen. Kaserner er blevet plyndret for håndvåben og soldaterne har forladt deres tjenestesteder.

I begyndelsen af marts 1997 erklærede den albanske præsident undtagelsestilstand og indkaldte de albanske politiske partier til krisemøde. Mødet resulterede i dannelsen af en national forsoningsregering med deltagelse af alle politiske partier. Desuden blev der indgået aftale om afholdelse af parlamentsvalg under fuld international overvågning inden udgangen af juni 1997 og om tilbagelevering af våben og ammunition. Aftalen indeholdt endvidere en bestemmelse om, at regeringen skulle tage alle nødvendige skridt i samarbejde med nationale og internationale organisationer med henblik på at genoprette lov og orden i de urolige områder. Den nationale forsoningsregerings opfordring om civiles tilbagelevering af våben er ikke blevet fulgt. Den kaotiske situation de seneste måneder har endvidere ført til mangel på basale fødevarer og medicin.

Den 4. marts 1997 besluttede udenrigsministeren i sin egenskab af OSCE-formand at udnævne Østrigs tidligere forbundskabsler Franz Vranitzky til sin personlige repræsentant i Albanien. Vranitzkys mandat var bl.a. at undersøge, hvorledes OSCE kunne bidrage til at genoprette lov og orden i Albanien.

II. Albanien's regering anmodede medio marts 1997 om indsættelse af udenlandske militære styrker til at forbedre sikkerhedssituationen i landet.

Ved OSCE's Permanente Råds beslutning nr. 158 af 20. marts 1997 erklærede OSCE sig rede til i koordinat med andre internationale organisationer at bistå Albanien med en demokratisk opbygning og sikring af respekt for menneskerettigheder samt at forberede de forudsete parlamentsvalg.

Beslutningen blev fulgt op af OSCE's Permanente Råds beslutning nr. 160 af 27. marts 1997 om etable-

ring af en OSCE-tilstedeværelse i Albanien. OSCE udtrykte samtidig støtte til indsættelse af en multinational styrke i overensstemmelse med FN-pagten og OSCE's principper og efter bemyndigelse fra FN's Sikkerhedsråd.

Med henvisning til Albanien's anmodning og OSCE's beslutning nr. 160 vedtog FN's Sikkerhedsråd den 28. marts 1997 resolution 1101, i hvilken Sikkerhedsrådet giver bemyndigelse til indsættelse af en multinational sikringsstyrke i Albanien. Styrken har til opgave at lette en sikker og hurtig levering af humanitær bistand og at bistå med at skabe sikre forhold for de internationale organisationers arbejde i Albanien. Styrken vil udføre sine opgaver på neutral og upartisk vis. FN's mandat bemyndiger styrken til at operere under FN-pagtens kapitel VII. Mandatet giver styrken ret til at anvende magt til sikring af troppernes egen sikkerhed og bevægelsesfrihed.

Sikkerhedsrådet hilser de italienske myndigheders tilbud om at organisere den multinationale sikringsstyrke velkommen. Det bemærkes i resolutionen, at der er tale om en midlertidig og begrænset sikringsstyrke. Mandatet for operationen udløber efter 3 måneder. Forlængelse af mandatet vil kræve en fornyet beslutning i FN's Sikkerhedsråd.

Det albanske parlament godkendte den 30. marts indsættelsen af en multinational styrke.

III. På italiensk initiativ har en række lande ført drøftelser om sammensætning af en multinational styrke. Styrken forventes at blive på ca. 6.000 mand, sammensat af tropper fra Italien, Frankrig, Spanien, Grækenland, Tyrkiet, Rumænien og Østrig. Danmark har deltaget i de indledende møder. Italien har det overordnede militære ansvar for operationen. Styrken vil have enkle og entydige kommando- og kontrolforhold. Indsatsområdet for styrken omfatter albansk land-, sø- og luftterritorium, internationalt farvand og lufrum i det centrale Adriaterhav samt i det nordlige Ioniske hav.

Styrken vil blandt andet skulle sikre kontrollen med de primære transportknudepunkter og -ruter for at sikre indførsel og distribution af den planlagte

nødhjælp. Derudover vil styrken skulle bistå med at skabe sikre rammer for de internationale civile og humanitære organisationers arbejde i Albanien.

Alle deltagende lande vil operere under Sikkerhedsrådets mandat samt international ret, herunder gældende folkeretlige regler om nødværge og nødret, og i fortsættelse heraf de i den militære operationsplan godkendte »rules of engagement« (ROE; regler for magtanvendelse).

IV. Den 4. april 1997 blev der nedsat en politisk styringskomité for den multinationale styrke. Komitéen består af repræsentanter fra de troppebidragende lande og fra styrkens ledelse. Italien er formand og Frankrig næstformand. Komitéen træffer beslutninger ved konsensus. Observatører fra OSCE, EU, WEU og fra FN's afdeling for humanitær bistand inviteres til at deltage i dele af komitéens møder. OSCE og WEU repræsenteres henholdsvis af Danmark og Frankrig i deres egenskab af formandskaber. Komitéen mødes ugentligt i Rom.

Styringskomitéen varetager den politisk-militære koordination og fastlægger de overordnede politiske retningslinier for operationen. Komitéen vil rapportere regelmæssigt til FN's Sikkerhedsråd samt holde OSCE, EU, WEU og NATO underrettet om operationen.

Den multinationale sikringsstyrke indgår som en del af den overordnede internationale indsats i Albanien. På et møde i OSCE's Permanente Råd den 27. marts 1997 blev det besluttet at åbne en rådgivende mission i Tirana. Det er planen at OSCE skal varetage den overordnede koordination af den samlede indsats. Derudover ventes OSCE's indsats koncentreret om menneskerettigheder, demokrati og valg i et tæt samarbejde med bl.a. Europarådet. EU's indsats i Albanien ventes især koncentreret om den humanitære og økonomiske bistand. Flere andre internationale humanitære organisationer har iværksat eller påtænker at iværksætte humanitære aktioner i Albanien.

V. Regeringen finder, at Danmark bør yde både et civilt og et militært bidrag til den vigtige humanitære opgave i Albanien. Der er tale om en alvorlig krise inden for Europas grænser. Danmark har ydet en stor indsats på Balkan igennem en årrække og bør være rede til også at bidrage til at genoprette ro og stabilitet i Albanien. Den alvorlige situation i landet gør det nødvendigt med en militær styrke for at sikre, at den civile og humanitære indsats bliver effektiv. Samtidig er det vigtigt at forhindre, at den spændte tilstand optrappes og breder sig. Danmark har i kraft af sit for-

mandskab for OSCE desuden en væsentlig koordinerende rolle for hele den planlagte indsats i Albanien.

Det er regeringens hensigt som udgangspunkt at bidrage til den multinationale styrke med én let opklaringsenhed samt stabspersonel til styrkens multinationale hovedkvarter, i alt ca. 65 personer. Regeringen vil løbende vurdere styrkebidragets sammensætning med henblik på effektiv opgaveløsning og vil, hvis det skulle vise sig hensigtsmæssigt mere omfattende at justere bidraget, i hvert enkelt tilfælde rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn herom.

Det er planen, at den danske opklaringsenhed skal indgå i den franske bataljon, der udgøres af bl.a. panserinfanteri-, ingeniør-, og kampvognsenheder samt et helikopterkompani. I alt ca. 1.000 franske soldater.

Der er lagt stor vægt på at give de danske tropper den bedst mulige beskyttelse. Styrken vil være udrustet med lette pansrede hjulkøretøjer samt personligt beskyttelsesudstyr af samme type og standard som det, der anvendes af de danske styrker i Bosnien-Hercegovina.

VI. Under henvisning til det anførte anmodes Folketinget om at meddele sit samtykke til, at danske militære styrker stilles til rådighed for en multinational militær sikringsstyrke til indsættelse i Albanien med henblik på at lette fordelingen af humanitær bistand og at bistå med at skabe sikre forhold for de internationale organisationers civile og humanitære arbejde i Albanien. Muligheden for at anvende militære magtmidler består med henblik på at sikre sikkerheden for personellet ved styrken, styrkens frie bevægelighed samt i nødsituationer, herunder i givet fald til fordel for de humanitære organisationer samt for potentielle eller faktiske ofre for alvorlige forbrydelser og lignende. Det lægges til grund, at der er tale om udsendelse efter anmodning fra den albanske regering, som er indforstået med styrkens mandat og opgaver.

Den samlede indsats i Albanien vil betyde udsendelse af ca. 65 mand samt materiel til en værdi af ca. 70 mio. kr. Omkostningerne ved udsendelse i tre måneder anslås til et nettobeløb på ca. 15 mio. kr. eksklusive eventuelle fællesudgifter. Omkostningerne forventes at kunne afholdes inden for den i anm. til finansloven afsatte ramme til forsvarrets løsning af internationale opgaver i 1997.

Regeringen finder, at Danmark bør bidrage til at sikre de internationale organisationer, herunder de humanitære, der i en overgangsperiode skal hjælpe det albanske samfund med at etablere demokratiske forhold og sikre humanitære forsyninger til det kriserammede land.

Skriftlig fremsættelse (16. april 1997)

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Herved tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en multinational sikringsstyrke i Albanien.

(Beslutningsforslag nr. B 123).

Folketinget meddeler sit samtykke til, at danske militære styrker stilles til rådighed for en multinational sikringsstyrke til indsættelse i Albanien efter bemyndigelse fra FN's Sikkerhedsråd under vilkår, hvor muligheden for at anvende magt foreligger. Styrken har til opgave at lette en sikker og hurtig levering af humanitær bistand og at bistå med at skabe sikre forhold for de internationale organisationers arbejde i Albanien.

Albaniens regering anmodede medio marts 1997 om indsættelse af udenlandske militære styrker til at forbedre sikkerhedssituationen i landet. Den 27. marts 1997 besluttede OSCE at støtte indsættelsen af en multinational styrke under FN-mandat.

På denne baggrund vedtog FN's Sikkerhedsråd den 28. marts 1997 resolution 1101, i hvilken Sikkerhedsrådet giver bemyndigelse til indsættelse af en multinational sikringsstyrke i Albanien under FN-Pagtens kapitel VII, foreløbig for en 3 måneders periode. Styrken vil udføre sine opgaver på neutral og upartisk vis.

Styrken forventes at blive på ca. 6.000 mand, sammensat af tropper fra Italien, Frankrig, Spanien, Grækenland, Tyrkiet, Rumænien og Østrig. Styrken vil være italiensk ledet og operere under enkle og entydige kommando- og kontrolforhold.

Styrken vil operere under Sikkerhedsrådets mandat samt international ret, herunder gældende folkeretlige regler om nødværge og nødret, og i fortsættelse heraf de i den militære operationsplan godkendte regler for magtanvendelse. Styrken vil således kunne anvende

militære magtmidler for at sikre sit eget personels sikkerhed og styrkens frie bevægelighed. Styrken vil også have mulighed for at gribe ind i nødsituationer til fordel for de humanitære organisationer samt for potentielle eller faktiske ofre for alvorlige forbrydelser og lignende. Styrken udsendes efter klar anmodning fra den albanske regering, som er indforstået med styrkens mandat og opgaver.

Den politiske ledelse af styrken varetages af en politisk styringskomité med repræsentanter fra de troppebidragende lande. Komitéen vil stå for den politisk-militære koordination og fastlægge de overordnede politiske retningslinier for operationen. Observatører fra OSCE, EU, WEU og fra FN's afdeling for humanitær bistand er inviteret med i dele af komitéens møder.

Den multinationale styrke vil indgå som en del af den internationale indsats i Albanien. Det er planen, at OSCE skal varetage den overordnede koordination af den samlede indsats.

Styrken vil blandt andet skulle sikre kontrollen med de primære transportknudepunkter og -ruter for at sikre levering af den planlagte nødhjælp. Derudover vil styrken skulle bistå med at skabe sikre rammer for de internationale civile og humanitære organisationers arbejde i Albanien.

Regeringen finder, at Danmark bør være med til at løse den vigtige humanitære opgave i Albanien. Der er tale om en alvorlig krise inden for Europas grænser, som vi ikke kan sidde overhørig. Det er også vigtigt at forhindre, at den spændte tilstand optrappes og breder sig.

Som udgangspunkt har regeringen til hensigt at udsende ca. 65 personer til den multinationale styrke, bestående af én let opklaringsenhed og stabspersonel til styrkens hovedkvarter. Det er planen, at den danske enhed skal tilknyttes den franske bataljon. Der lægges

stor vægt på at give de danske tropper den bedst mulige beskyttelse.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til beslutningsforslaget, skal jeg anbefale forslaget til Folketingets velvillige behandling.